

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

I dag er antallet af ophævede prisordninger steget til 200, således at 110 ordninger endnu står tilbage. Disse tal giver et ganske godt indtryk af, at loven er blevet brugt efter sin hensigt. Nu kan man naturligvis mene, at sådanne tal i sig selv ikke siger så forfærdelig meget, idet det fortrinsvis kan være de mindre betydelige ordninger, der er blevet ophævet. Dette er imidlertid ikke tilfældet. Mellem de ophævede ordninger er der en række, som vedrører meget store og vigtige områder. Jeg kan således nævne, at samtlige maksimalpriser på fisk og fiskeprodukter er blevet ophævet, og det samme gælder prisreguleringen på frugt- og grøntsagsområdet. Andre eksempler er maksimalpriserne på ost, avanceordningen for fodtøj og maksimalpriserne på importeret trælast samt væsentlige dele af avanceordningerne på beklædningsområdet. Selvom erfaringerne ved ophævelserne ikke altid har været de bedste, idet konkurrencen i handelsleddene i flere tilfælde ikke har kunnet hindre en forøgelse af avancerne, har priskontrolrådet dog fortsat udviklingen, idet rådet er af den opfattelse, at der i det store og hele er tale om overgangsvanskeligheder, indtil forbrugerne i højere grad indstiller sig på at sammenligne priserne i de forskellige forretninger.

Den indskrænkning, som har fundet sted i prismyndighedernes arbejde, har også givet sig udslag i en ret betydelig indskrænkning i selve administrationsapparatet. Prisdirektoratet var i april 1948 oppe på at beskæftige 408 medarbejdere. Dette antal er nu kun 231 personer. Yderligere opsigelser er foretaget, således at personalet snart kommer ned på ca. 140 personer.

Jeg skal derefter gøre nogle bemærkninger vedrørende den prisbekendtgørelse, der blev udstedt i anledning af devalueringen.

Regeringen er fuldtud opmærksom på den fare for prisstigninger, som devalueringen har fremkaldt, og det er regeringens ønske, at der hurtigt og effektivt bliver grebet ind overfor alle tendenser til urimelige forhøjelser af priser og avancer, således at prisstigninger, som ikke er absolut nødvendige, undgås. Jeg vil gerne i denne forbindelse nævne den bekendtgørelse om forbud mod beregning af ekstraordinær avance (konjunkturgevinst), som handelsministeriet udstedte den 22. september d. å.

En undersøgelse viste, at der fandtes betydelige lagre i landet af varer indkøbt under de gamle kurs- og prisforhold. Da det måtte anses for urimeligt overfor forbrugerne, om de erhvervsdrivende, der lå

med disse betydelige varelagre indkøbt til den tidligere dollarkurs, skulle kunne tage en prisstigning på varelageret helt op til 44 pct., og også overfor andre erhvervsdrivende, hvis varepriser enten var reguleret ved maksimalpriser eller prisordninger, og som derfor ikke ville have mulighed for at opnå en sådan konjunkturgevinst, fandt regeringen det efter indgående drøftelse med prisdirektoratets forretningsudvalg og rigsdagens vareforsyningsudvalg påkrævet at udstede almindeligt forbud mod, at de erhvervsdrivende ved salg af varer af enhver art beregnede sig konjunkturgevinst, der direkte eller indirekte ville muliggøres som følge af de foretagne ændringer i valutakurserne efter den 17. september 1949. Det foretagne skridt var så meget mere naturligt, som det måtte være en vigtig økonomisk opgave at sinke og formindske prisstigningerne mest muligt.

En enkelt af hovedorganisationerne har draget lovligheden af den udstedte bekendtgørelse i tvivl. Der er for mig ingen tvivl om, at det trufne skridt er i fuld overensstemmelse med lovens ord og bogstav samt hele ånden i prisloven. I prislovens § 2, stk. 1, bemyndiges handelsministeren til at træffe foranstaltninger til fornøden regulering af priser. Denne bemyndigelse har en meget vid karakter og må samtidig ses på baggrund af selve lovens formålsparagraf, hvori det bl.a. hedder, at de bemyndigelser, der ved loven gives handelsministeren og priskontrolrådet, har til formål at sikre kontrol med monopoler, truste og karteller samt prisaftaler og at hindre økonomisk udnyttelse af de herskende ekstraordinære forhold. Hvis der ikke netop heri ligger en beføjelse for handelsministeren til at træde ind i et tilfælde som det her foreliggende, ved jeg ikke, hvad indhold de pågældende bestemmelser skulle have.

Det er heroverfor anført, at der ved bestemmelsen i § 8 nu er tilsikret de erhvervsdrivende adgang til efter frit valg ved deres prisberegninger at tage hensyn til omkostningerne ved deres varers indkøb eller genindkøb. Det er rigtigt, at dette er den almindelige regel, men dog ikke en ufravigelig regel. Reglen gælder kun, hvor konkurrencen er tilstrækkelig virksom til at sikre en fri prisdannelse, men en sådan kan ikke anses for at være tilstede, når de erhvervsdrivende ligger med varer, der i indkøbspris kan variere op til 44 pct. For det tilfælde, at man ville sætte maksimalpris på en vare, er adgangen til at beregne vareprisen på grundlag af gen-